

ANNO MDCCXLV.

MENSE JANUARI.

CAS. I. **V**illicus, & Hortulanus cujusdam Viri Nobilis Missam audiunt diebus festis in Oratorio privato domus ruralis ejusdem Domini putantes ibidem satisfacere præcepto de Missa diebus festis audienda. **Q.** an vere satisfaciant.

Respondeo negative. Ratio est, quia Pontifex in Brevis Concessionis pro celebrandis Missis in Oratoriis privatis, semper ponit hæc verba: *Volumus autem, quod Familiares servitiis tuis tempore dictæ Missæ actu non necessariis, ibidem Missæ hujusmodi interessentes, ab obligatione audiendi Missam in Ecclesia diebus festis de præcepto minime liberi censeantur.* Cum igitur Villicus, & Hortulanus non veniant nomine illorum Familiarium, qui Domino tempore Missæ actu necessarii sint; dicendum est, eosdem in casu præcepto de Missa diebus festis audienda non satisfacere. Ita ex clausula Brevis super adducta, & ex Decretis cum Clem. XI. sub die 13. Decemb. 1703. cum Benedict. XIV. feliciter regnantis sub die 7. Januar. 1741.

CAS. II. Capellanus ruralis, qui solet audire Titii confessiones, dixit coram aliis, Titium esse scrupulosum. **Q.** an fregerit Sacramentale sigillum.

Respondeo affirmative, nisi aliunde extra confessionem Titius pro scrupuloso jam dignoscatur. Ratio est, quia non solum peccata, sed etiam occulti defectus, sive physici, sive morales, sub sigillum confessionis cadunt, quoties ex horum defectuum revelatione verecundia, confusio, vel aliud damnum penitenti imminet; ex quo eadem confessio gravis, & odiosa, sive per se, sive per accidens, sive directe, sive indirecte reddatur. Cum autem ex quo Confessarius coram aliis dicat: Titium esse scrupulosum, aliqua de facili verecundia, & confusio in eodem Titio oriatur, dicendum est, in obliquo saltem, & indirecte fractionem sigilli haberi. Dixi, nisi aliunde Titius pro scrupuloso jam dignoscatur, quia in hac hypotesi Confessarius de re per se nota locutus fuisset, nullumque ex confessione sequeretur gravamen, quod gravem, odiosamque eidem Titio confessionem efficiat. Ita Girib. de Pœnit. c. 18. n. 21. Tamb. c. 3. n. 16. & seq. Homob. c. 20. p. 7. exam. q. 3. alique.

CAS. III. Cajus agrum sterilem, & incultum in pignus dedit Alberto, qui agrum ipsum in pignus acceptum excolendo, nonnullos fructus inde percepit. **Q.** ad quem percepti fructus pertineant.

Respondeo pertinere ad Cajum. Ratio est, quia fructus ex aliquo fundo percepti tamdiu ad fundi dominum spectant, quamdiu oppositum per expressam, aut saltem præsumptam domini voluntatem non constet. Licet igitur Albertus, qui agrum sterilem, & incultum sibi datum in pignus excoluit,

luit, possit ab inde perceptis fructibus tantum subtrahere, quantum pro expensis, & laboribus suis compensandis satis sit, fructus tamen reliquos ipsi Cajo, tamquam domino fundi restituere debet; cum secus rei pignoratæ fructus facere usura sit. Ita ex c. 1. & 2. de usuris, ex Rosig. de Cont. cont. 3. prænot. 12. num. 3. & Girib. tr. 3. c. 3. dub. 9. Tambur. L. 9. tract. 1. cap. 6.

MENSE FEBRUARI.

CAS. I. **A**ntonius falsis rationibus, & calumniis impedit Clericum quemdam, quamvis dignum, a consecutione Beneficii, ut alter longe digniori posset conferri, sicuti factum est. **Q.** ad quid Antonius teneatur.

Respondeo. Cum quisquis jus habeat, ne falsis rationibus, & calumniis in bonis propriæ famæ a quocumque lædatur, Antonius, qui famam Clerici læsit, tenetur vi justitiæ eandem, quantum possibile est, resarcire. Quamvis autem ex tali injusta famæ læsione Clericus, quamvis dignus, Beneficium non obtinuerit, Antonius nihilominus non tenetur ad aliquam proventuum Beneficii non adepti restitutionem. Cum enim sit contra Ecclesiæ, aut Reipublicæ intentionem, digno Beneficia conferre, digniore omisso; sequitur, dignum in concursu dignioris nullum jus, aut rationabilem spem habere, ut ei Beneficium conferatur; & proinde cum Antonius nullum jus, nullamque rationabilem spem Clerici læserit, dicendum est, eundem Antonium ad nullam in hac parte restitutionem teneri. Ita D. Thom. 2. 2. quæst. 62. art. 2. ad 4. Emin. Gotti de resitut. dub. 3. §. 1. & num. 5. & 6.

CAS. II. Petrus, licet pluries graviter peccaverit, recusat præbere Deo in hac vita aliam satisfactionem præter Sacramentalem illi impositam a Confessario. **Q.** an esse possit a gravi culpa immunis.

Respondeo affirmative. Quamvis enim optimum sit, per pœnalitates voluntarie assumptas satisfacere Deo in hac vita pro peccatis commissis; nullum tamen de hoc extat præceptum; nam Tridentinum Concilium sess. 14. de pœnit. c. 8. disserens de satisfactione, quæ fit per pœnalitates voluntarie in præsentia vita assumptas, ostendit quidem, uberrimum ex eisdem fructum provenire; sed numquam talem satisfactionem vi præcepti necessariam dicit, nisi quando in Sacramento Pœnitentiæ a Confessario imposita est. Poterit igitur Petrus absque culpa, præsertim gravi, post adimpletam satisfactionem sibi a Sacerdote in Sacramento pœnitentiæ injunctam ab ulteriori satisfactione pro pœna temporali, propriis reatibus jam rite confessis debita, abstinere, eamque sibi servare in alia vita expiatorio Purgatorii igne luendam. Ita Cleric. de pœnit. decis. 3. num. 3. Girib. c. 12. n. 56. & alii.

CAS. III. Medicus præbuit pharmacum mulieri prægnanti cum gravi periculo fœtus jam animati. **Q.** an licite hoc fecerit.

Respondeo affirmative. Ratio est, quia licet numquam licitum sit directe occidere innocentem; ut contringeret, si pharmaci potio ad fœtus animati

expulsionem directe ordinaretur; licitum tamen est sive matri pręgnanti, exurgenti, honestoque motivo tuendę, vel recuperandę proprię sanitatis, sumere pharmacum ad eandem sanitatem directe ordinatum, sive Medico talem pharmaci potionem pręgnanti matri prębere, licet ex ejusdem pharmaci potione grave periculum mortis in animato fœtu pręvideatur; quia in tali casu mors fœtus pręter intentionem agentis, & per accidens sequeretur, sicuti in pluribus aliis casibus absque ulla agentium culpa contingit. Ita Leand. de irreg. tr. 2. disp. 11. quęst. 3. & 4. Andreas a Maire Dei tr. 13. c. 2. num. 64. Girib. de pręcept. Decal. tr. 10. num. 145. & 146.

M E N S E M A R T I I.

CAS. I. Titius noctu furatus est aliquam fœni quantitatem à quodam rustico: quia tamen die sequenti milites residuum fœni ab eodem rustico surripuerunt, putat ad nullam restitutionem teneri. Q. an verum putet.

Respondeo negative. Ratio est, quia qui injuste aufert alienam rem, ad restitutionem ejusdem rei tenetur, etiamsi talis res ab aliis fuisset inde subrepta; nam fur qui pręvenit furando rem, quam alter injuste abstulisset, suscipit in se illud idem onus restituendi, quod pariter alter haberet. Cum igitur milites, qui à rustico surripuerunt residuum fœni, teneantur per se loquendo ad reparandum damnum rustico illatum, sicuti tenerentur etiam ad majoris damni reparationem, & si illam fœni quantitatem surripuissent, quam Titius antecedente nocte furatus est; ita sequitur, quod etiam Titius, qui milites pręveniendo, fœni quantitatem surripuit, ad ejusdem fœni valorem rustico compensandum teneatur. Ita Bonac. de resit. in gen. disp. 1. q. 3. punct. 10. n. 3. Girib. c. 2. n. 29.

CAS. II. Ruralis quidam Sacerdos timens, ne ipsi deficient Missarum eleemosynę, supra onus, quod adhuc habet quinquaginta Missarum celebrandarum, novas oblatas eleemosynas pro aliis quinquaginta Missis accepit. Q. an licite hoc secundum onus acceperit.

Respondeo negative. Cum enim quilibet Sacerdos habens onera Missarum celebrandarum non possit nova onera licite suscipere, nisi juxta Decretorum in hac re existentium tenorem, infra modicum tempus possit oneribus omnibus satisfacere; & pariter, juxta eadem Decreta, hoc modicum tempus ultra mensem non extendatur, clare colligitur, Sacerdotem habentem jam onus quinquaginta Missarum celebrandarum non posse licite novas sibi oblatas eleemosynas pro aliis quinquaginta Missis accipere, cum neque intra spatium trium mensium oneribus satisfacere valeat. Hoc tamen valet per se loquendo; nam si facto verbo cum iis, qui novas eleemosynas exhibent, & contenti illi sint, ut ad duos fere menses satisfactio differatur, poterit in hoc casu, & ruralis, & quilibet alius Sacerdos ultra onus, quod habet, licite novum onus suscipere, cum volenti, & consentienti nulla injuria fiat. Ita communiter.

CAS. III. Interdictus publice propter violationem pręcepti communionis

Pas-

Paschalis, paratus parere pręcepto, recurrit ad Parochum, ut confiteatur peccata sua, & ab iisdem obtineat absolutionem. Q. an Parochus extra casum necessitatis possit dictum parochianum absolvere.

Respondeo affirmative, dummodo talis peccatorum Confessio extra Ecclesiam fiat. Ratio est, quia hoc genus Interdicti, quod incurritur propter violationem pręcepti Communionis Paschalis, non privat hominem participatione Sacramentorum; sed tantum privat formali ingressu Ecclesię, tamquam loci sacri ad Deum orandum, colendumve solemniter instituti, & Ecclesiastica sepultura. Si igitur ille, qui tali interdicto innodatus existit, paratus est parere Ecclesię pręcepto, & se pręsentare coram Ordinario, vel ejus Delegato, ut ab Interdicto absolvatur, poterit Parochus, etiam quolibet secluso necessitatis casu, ejusdem confessionem extra Ecclesiam audire, eisdemque, si rite dispositus inveniatur, Sacramentalis absolutionis beneficium impertiri. Ita cum aliis Suar. disp. 35. sect. 4.

M E N S E A P R I L I S.

CAS. I. DUO famuli in quadam taberna ratione ludi rixati sunt. Post nonnullas horas unus ex illis nova convitia in alium protulit, qui ira accensus stricto ense convitiatorem suum occidit. Q. an occisor, qui statim post factum in Ecclesiam se recepit, Ecclesię gaudeat immunitate.

Respondeo cum distinctione. Si factum expositę rixosę occisionis extraditionem Ecclesiasticam contingit, dicendum est, occisorem Ecclesię immunitate gaudere. Ratio est, quia illi tantum hujusce confugii beneficio ubique privantur, qui vel proditorie, ut ex Bulla Greg. XIV. vel animo pręmeditato, ut ex Bulla Bened. XIII. proximum suum occiderunt; nullatenus vero si homicidium tantummodo in rixa, & ex irę furóre, ut in casu nostro contingit, secutum sit. Si veto occisio prędicta intra Ecclesiasticę ditionis terminos evenit, dicendum est, confugium ad Ecclesiam occisori nullatenus profuturum. Ratio est, quia pro omnibus ditionis Ecclesiasticę locis viget Pontificis lex, vi cujus quicumque homicidium patrat etiam in rixa, dummodo casuale non fuerit, vel ad propriam defensionem, à prędictę immunitatis beneficio excluditur, ut ex Bulla Clem. XII. quę incipit *in Supremo*, videre est.

CAS. II. Paulus jam moriturus, licet voluntarias pœnitentias numquam amplexus sit, putat se satisfacisse pro pœna temporali, propriis peccatis debita, offerendo pro tali satisfactione audiciones Sacri in die festo, jejunia, & alia hujusmodi, ad quę ex Ecclesię pręcepto jam tenebatur. Q. an probabile sit quod Paulus putat.

Respondeo affirmative. Ratio est, quia ad satisfaciendum Deo pro pœna temporali debita peccatis, jam quoad culpam remissis, non requiruntur necessario opera supererogationis; sed aliunde etiam debita, sive ex pręcepto sive ex voto, sufficiunt: sicuti enim servando pręcepta meremur vitam æternam, ita per opera facta ex pręcepto possumus Deo debitam prębere satisfactionem; eo pręcipue quod opera prędicta, utpote sensualitati op-

po-

posita, sunt aliquo semper modo pœnalia, & per consequens etiam satisfactoria sunt. Qua de re quemadmodum Ecclesia jejunia, & alia pia opera nobis præcipit, ut mediis iisdem honorem simul & satisfactionem Deo præbeamus; & largitas divinæ munificentiae tanta est, ut idem opus dignetur recipere sive pro solutione obsequii, sive pro culpæ nostrarum satisfactione; ita probabile erit quod Paulus putat, nimirum, ipsum per opera alias debita Deo pro temporali à se luenda pœna satisfacisse. Ita Cleric. de pœnit. decis. 4. num. 3. Girib. c. 12. n. 6. Suarez disp. 37. Lug. disp. 24. sect. 6. n. 41.

CAS. III. Petronius egreditur de domo Caji, & ad alia distractus, non est de ostio diligenter claudendo sollicitus; unde fures Caji domum ingressi, grave damnum ipsi Cajo intulerunt. **Q. an Petronius ad reparationem prædicti damni teneatur.**

Respondeo negative. Ratio est, quia quamvis Petronius per omissionem illius diligentiae, quam solent accuratiores homines adhibere, faciliorem furibus aditum ad ingrediendam Caji domum reliquerit, non fuit tamen per se causa voluntaria damni per fures Cajo illati, neque gravis alicujus iuridicæ, vel Theologicæ culpæ contra commutativam justitiam reus fuit; cum, ut inquit Casus, ommissio diligentiae in ostio claudendo ex simplici solum inadvertentia secuta sit. Cum igitur furtum in domo Caji secutum ad purum casum fortuitum reducatur, dicendum est, Petronium, qui ad alia distractus per accidens de ostio domus Caji diligenter claudendo non fuit sollicitus, ad reparationem damni per fures Cajo illati non teneri. Ita Anacl. tr. 9. q. 6. n. 77. Girib. de restit. c. 10. n. 33. Bonac. punct. 3. §. unic. n. 6.

MENSE MAII.
CAS. I. Juravit debitor de satisfaciendo creditori suo intra præfixum terminum certæ diei. Annuente autem creditore, terminus solutioni præfixus ad aliam differtur. **Q. an debitor sit perjurus, si intra novum terminum creditori suo non satisfaciatur.**

Respondeo negative. Ratio est, quia cum juramentum sit lex, quam jurans sponte sibi ipsi imponit, juramenti obligatio ultra ipsiusmet jurantis intentionem extendenda non est. Sicuti igitur ex vi novi termini ad debitam solutionem concessi non tenetur amplius debitor ad solutionem intra primum tempus solutioni præfixum, super quo juramentum cadebat; ita erit dicendum, quod mutato ex creditoris consensu tempore solutionis, cesserit, nisi fuerit renovata juramenti obligatio; & proinde si debitor intra novum terminum creditori suo non satisfaciatur, agat quidem contra pactum de novo firmatum, non tamen perjurus sit. Ita Bonac. de juram. disp. 4. punct. 17. n. 13. & alii.

CAS. II. Parochus in confinio Diocesis existens, vocat Parochum alterius Diocesis ad confessiones audiendas in propria Ecclesia, & ipse audit in Ecclesia Diocesis alterius irrequisito Episcoporum consensu. **Q. an hoc valide, & licite fieri possit.**

Respondeo affirmative quoad utramque partem, ubi non viget opposita con-

consuetudo. Ratio est, quia cum quilibet Parochus habeat ex vi Beneficii Parochialis ordinariam jurisdictionem in proprios Subditos, potest illam delegare cuilibet Sacerdoti approbato; & proinde etiam alteri Parocho sive ejusdem, sive alterius Diocesis. Hac de re Sacra Cong. Episc. die 25. Maii anno 1640. Episcopo Civitatis Plebis præcepit, ne ullo modo Confessiones suorum Subditorum à Parochis etiam vicinarum Diocesium ad suam ratione alicujus festi juxta solitum accedentibus audiri impediret. Dixi, ubi non viget opposita consuetudo, hæc enim existente, non poterit Parochus unius Diocesis in altera, licite saltem, Confessiones audire, inquisito Episcopi illius consensu, ut eidem Episcopo Plebis prædicta Sacra Congreg. sequenti anno 1641. rescripsit. Ita Diana part. 1. tract. 11. resol. 8. Leand. disp. 1. r. q. 58. Girib. c. 14. n. 49. & 50.

CAS. III. Bernardus vendidit equum Sempronio, cui defectum occultum equi non aperuit, cum super hoc minime fuerit interrogatus; sciens tamen, Sempronium non empturum equum, si equi defectus detegebatur. **Q. an graviter peccaverit, & ad restitutionem aliquam teneatur.**

Respondeo cum distinctione. Si defectus occultus equi talis sit, ut equum reddat alteri noxium, vel inutilem, dico, Bernardum graviter peccasse, & ad rescindendum contractum teneri. Ratio est, quia qui per gravem dolum, dantem causam contractui, rem aliquam vendit, graviter peccat contra justitiam, & contractum irritum facit. Cum autem, quando tacetur vitium, reddens rem venditam emptori inutilem, aut noxiam, vendatur res per gravem dolum dantem causam contractui; hinc est, quod ita vendens graviter peccat, & ex nullitate contractus ad pretii accepti restitutionem tenetur. Si vero defectus occultus equi non reddat equum noxium, vel inutilem ad finem ab emptore intentum; dico, Bernardum, dummodo equum justo pretio vendiderit, & de occulto defectu nullatenus fuerit interrogatus, neque peccasse neque ad aliquam restitutionem teneri. Ratio est; quia in casu occultans defectum equi, ut sibi consulat, utitur jure suo, nec ulli facit injuriam; & proinde, quamvis Sempronius non fuisset empturus equum, si defectum equi agnovisset, dicendum adhuc est, stare contractum, & Bernardum esse sive ab omni peccato, sive ab omni restituendi obligatione immunem. Ita D. Thom. 2. 2. q. 73. art. 3. in c. Girib. de contr. c. 2. n. 96. & 100.

MENSE JUNII.
CAS. I. Sejus per notabile tempus distulit adimplere pœnitentiam sibi à Confessario impositam; illamque postea in statu peccati adimplevit. **Q. an graviter peccaverit.**

Respondeo affirmative quoad primam, negative quoad secundam partem. Ratio primæ partis est; quia quando tempus pœnitentiæ non est à Confessario determinatum, mens Confessarii est, ut exequatur quamprimum commode potest, sicuti in operibus implendis ex voto, aliisque similibus contingit, hinc est, quod si absque rationabili causa, ut supponimus, sed præcisè ex gravi negligentia per notabile tempus distulit Sejus pœnitentiam

sibi à Confessario impositam adimplere, nequit per se à gravi culpa excusari. Ratio secundæ partis est, quia sicuti graviter non peccat, qui præcepta jejunii, Missæ audiendæ, Officii recitandi, & hujusmodi in statu peccati lethalis exequitur; ita neque qui in eodem statu poenitentiam Sacramentalem adimplet, præsertim cum per poenitentiam in tali statu peractam impediatur ad summum remissio poenæ temporalis peccatis correspondens, quod non importat talem irreverentiam, ut ad culpam lethalem trahenda sit. Hac de re neque Confessarii solent interrogare, utrum poenitentia fuerit in lethali peracta, neque de hoc solent Poenitentes, bonæ alioquin conscientiæ, se accusare. Ita Madernus q. 5. art. 1. Lugo disp. 25. n. 32. Girib. c. 12. n. 16. & 62.

CAS. II. Rusticus jurans, ac verba inhonesta sæpe proferens, cognoscit semper se peccare, non distinguendo an lethaliter, vel venialiter peccet. Q. an jurando, & inhonesta verba proferendo, sit à lethali culpa immunis.

Respondeo affirmative. Ratio est, quia nulla actio censi debet graviter peccaminosa, nisi ejus malitia sit formaliter, vel virtualiter volita; quod ut contingat, dubietatem, vel suspicionem de culpa gravi, occurrere necesse est; secus omnia fere rusticorum, personarumque idiotarum peccata essent dicenda lethalia, utpote commissa ab illis, qui ea quidem mala esse cognoscunt, venialia autem esse, vel mortalia prorsus ignorant. Cum igitur non dicatur in casu, quod Rusticus jurando, & inhonesta verba proferendo dubitet, vel suspicetur, se graviter peccare, sed præcise, quod illa verba proferat ignorans, seu non distinguens, an sint venialiter tantum, an etiam lethaliter peccaminosa; sequitur, quod nullo modo periculum malitiæ gravis advertit, & proinde quod de levi tantum culpa damnandus sit. Ita Bossius Moral. var. p. 1. tit. 1. §. 15. n. 79. Diana p. 5. tr. 5. resol. 31. Madern. q. 4. art. 5. n. 6.

CAS. III. Parochus non vult assistere Matrimonio, quod intendit contrahere Titius, eo quod iste Orationem Dominicalem, & Decalogi præcepta ignoret. Q. an bene se gerat.

Respondeo negative. Quamvis enim optimum sit, ut Parochus suaviter, & prudenti ratione ad breve tempus Matrimonium retardet, ut qui ignorat Orationem Dominicalem, & præcepta Decalogi, in his addiscendis curam ponat; non debent tamen, nec licite possunt à Matrimonio contrahendo absolute arceri illi, qui scientes quantum ex necessitate scire tenentur, ignorant, aut memoriæ imprimere nequeunt ea, quæ alii Fideles scire solent; ut inter cætera sunt præcepta Decalogi, & Oratio Dominicalis. Ita apud Riccium in praxi Fori Eccles. decis. 638. juxta primam impres. & resolut. 576. in secunda Edit. ex Bossio c. 15. num. 5. & Diana p. 4. tr. 4. resol. 85.

MENSE JULII.

CAS. I. Franciscus in Testamento suo disposuit, fructus cujusdam fundi insumi debere quotannis pro Missarum celebratione; tractu autem temporis isti fructus, propter fundi meliorationem, sunt duplo

ma-

maiores. Q. an duplo major debeat esse numerus Missarum celebrandarum.

Respondeo affirmat. Ratio est, quia si Testator, potens amplissime disporre de rebus suis, non assignat nec numerum Missarum quotannis celebrandarum, neque quantitatem fructuum in celebrandis Missis insumendorum; sed absolute disponit, fructus fundi determinati debere quotannis in Missarum celebratione insumi, mens Testatoris alia esse non potest, quam quod omnes fructus, detractis laboribus, & expensis in ipsiusmet fundi melioratione insumptis, in Missarum celebratione insumantur. Quemadmodum igitur si fructus annui fierent propter fundi deteriorationem pauciores, celebrarentur Missæ pauciores; ita ad servandam sicuti oportet Testatoris mentem, si fructus propter fundi meliorationem sunt etiam duplo majores, detractis, ut supra, laboribus, & expensis, debent omnes in augendo etiam ad duplum Missarum numero insumi. Ita Pasq. de Sacrif. novæ legis q. 1078. n. 5.

CAS. II. Sempronius volens vendere prædium, quod est Proculi prædio contiguum, fictè agit de venditione cum viro præpotenti molesto vicinis; ex quo Proculus homo pacis moveretur ad illum emendum summi pretii solutione. Q. an contractus iste sit validus.

Respondeo affirmative. Ratio est, quia fictio, & fraus in casu versatur quidem circa causam impulsivam emptionis, non tamen circa substantiam rei venditæ, neque Sempronius à Proculo emptore pretium ultra supremum justum extorquet. Quemadmodum igitur, licet non infrequenter contingat, quod Mercatores fictione utantur, ac mendacio, ut merces suas summo pretio vendant, dicendo ex. gr. pannum anglicum esse, vel parisiensem, totque libras pro qualibet ulna recipere jam potuisse; & hujusmodi, quæ ficta, & falsa omnino sunt, & nihilominus nisi vel in qualitate mercis, vel in pretii quantitate notabilis emptorum læsio contingat, contractus emptionum mercium subsistunt, & validi sunt; ita, licet Sempronius male se gesserit in usu suæ fictionis, contractus nihilominus cum Proculo celebratus validus dicendus est. Ita ex Vazquez 1. 2. q. 7. art. 5. Sanch. in oper. mor. lib. 4. c. 3. n. 8. Bon. de contr. dist. 3. quæst. 1. punct. 2.

CAS. III. Parochus in quodam Oppido, ut reedificet partem collabentis Ecclesiæ, solet pro qualibet Missa, quæ quotidie à pluribus Sacerdotibus in eadem Ecclesia celebratur, duos solidos de consueta elemosyna retinere. Q. an licite.

Respondeo negative. Ratio desumitur tum ex jure communi cap. De his, sub tit. de Ecclesiis ædificandis, tum ex Concl. Triden. sess. 21. c. 7. de reformat. quibus in locis haberetur, quod Ecclesiæ reedificatio vel ad Patronum, si juris Patronatus illa sit, vel ad populum, vel ad Beneficiarios Ecclesiæ, vel ad Parochum ipsum pertineat, ut proinde ratione reedificationis prædictæ nullatenus fraudandi sint Sacerdotes parte elemosynæ illis debita pro celebratione Missarum. Cum igitur nequaquam spectet ad Sacerdotes Missam præcise in Ecclesia celebrantes subsidium pro collabentis Ecclesiæ reedificatione præbere, illicite Paroch. ille se gerit, qui solet pro qualibet Missa

Bb

quæ

quæ quotidie à pluribus in ejus Ecclesia celebratur, duos solidos de consueta eleemosyna retinere. Ita ex juribus supra allegatis, ut ex instruct. 12. voi. 5. SS. D. N. Bened. XIV. videre est.

MENSE AUGUSTI.

CAS. I. Confiterur Vir nobilis, in communibus pauperum necessitatibus numquam solere eleemosynas elargiri, licet plura habeat suo statui superflua; quod intelligens Confessarius, recusat ipsi præbere beneficium absolutionis. Q. an Confessarius bene se gerat.

Respondeo negative. Ratio est, quia quamvis non solum in extrema, sed etiam in gravi proximorum necessitate teneantur divites, vi divini præcepti, eleemosynam ex proprio statui superfluis elargiri, in communibus tamen pauperum necessitatibus non nisi ex consilio talem eleemosynam elargiendam esse, dicendum est. Hac de re quia nemo sibi suadet, aliqua stricta lege ad prædictam eleemosynam in communibus pauperum indigentibus teneri, neque Confessarii solent divites Pœnitentes circa dictæ eleemosynæ omissionem interrogare, neque isti accusare se solent, quod eleemosynam communiter indigentibus non erogaverint, licet commode potuerint erogare: si igitur Vir nobilis per omissionem prædictæ eleemosynæ nullum transgreditur grave præceptum, male Confessarius se gerit, dum ex hoc capite recusat beneficium absolutionis eidem præbere. Ita ex D. Tho. 1. 2. quæst. 32. art. 5. Card. de Laur. tom. 4. disp. 13. art. 4. Cler. de pœnit. decis. 10. num. 3.

CAS. II. Francisca angitur scrupulo, valde dubitans de valore ultimæ à se habitæ Confessionis; quia ipsam faciendo, non renovavit peccatorum dolorem, quem die antecedenti elicuerat. Q. an valida dici debeat prædicta Confessio.

Respondeo affirmative. Ratio est, quia Sacramentum Pœnitentiæ administratur per modum iudicii; cum autem in iudiciis conclusio in causa & publicatio sententiæ admittant notabile tempus intermedium, poterit hoc etiam in iudicio Sacramentali admitti. Quamvis itaque optimum sit, ante absolutionem revocare dolorem; adhuc tamen, dummodo dolor elicitus non fuerit retractatus, vel novum peccatum, aut complacentia de præteritis non supervenerit, dicendum est, dolorem antecedenti die elicitum ita moraliter perseverare etiam pro die sequenti, ita ut Francisca nullatenus de valore Confessionis, sine expressa, & formali renouatione doloris peractæ debeat dubitare; cum ipsius Confessio valida sit. Ita ex Gob. 1. 6. num. 157. Tamb. 1. 1. c. 2. §. 4. & 5. Cler. de pœnit. decis. 13. num. 3.

CAS. III. Quidam Confessarius Ruralis pluries absolvit Pœnitentem ab incestu in primo gradu affinitatis, non advertens esse peccatum reservatum. Q. an Confessarius prædictus sit à gravi culpa immunis.

Respondeo affirmative, dummodo nullam habuerit reservationis dubitationem. Ratio est, quia cum voluntas nostra nequeat moveri, & excitari ad quærendam scientiam illius rei, de qua nullam habemus cogitationem; si

nulla de incestus reservatione dubitatio præcessit, inadvertentia in absolvendo à reservato casu, sive hoc pro unica vice, sive pluries contingerit, fuit omnino invincibilis, & ipsi Confessario involuntaria; proindeque ipsum à peccato excusat, cum ad peccandum non sufficiat remote posse, & debere ignorantiam juris auferre, sed requiratur posse proximum, quod habetur, quando aliqua de lege accidit cogitatio, vi cuius voluntas ad quærendam legis notitiam moveatur. Qua de re dixi, dummodo Confessarius nullam habuerit reservationis dubitationem; hac enim interveniente, ratione inadvertentiæ vincibilis, & inculpabilis, opposito modo concludendum est. Ita ex Suar. de cens. disp. 4. sect. 8. num. 14. & seq. Sanchez lib. 1. cap. 16. num. 20. & 21. Castro Palao tr. 1. punct. 15.

MENSE SEPTEMBRIS.

CAS. I. CUM Clericus quidam obtinuerit Beneficium non contemnendum, solet insumere in emptione librorum omnes Beneficii fructus, qui suæ honestæ sustentationi supersunt. Q. an licite possit hoc facere.

Respondeo negative. Ratio est, quia cum ex Sanctis Patribus, & Conciliis fructus Beneficiorum vocentur vota fidelium, pretia peccatorum, patrimonium Christi, & pauperum; detracta congrua Beneficarii sustentatione, inseparabilis est ab Ecclesiastico Beneficio obligatio erogandi fructus, qui supersunt, in pauperum alimoniam, aliosque pios usus in honorem Ecclesiæ, & Dei; hac enim intentione saltem implicita Beneficia à Fidelibus erecta sunt. Poterit igitur Clericus noster partem aliquam fructuum Beneficii non contemnendi insumere in emptione librorum proprio statui necessariorum, vel convenientium; non tamen omnes Beneficii fructus, qui propriæ sustentationi, in librorum emptione liceret insumere; cum hoc in pauperum, aliorumque piorum operum detrimentum vertatur. Ita Salm. de just. & iur. c. 2. num. 41. Cler. de pœnit. decis. 10. num. 5. & seq.

CAS. II. In Molendinis quibusdam, excepta Missæ auditione, nulla fit inter festivos, & feriales dies distinctio. Q. an hoc, Parocho sciente, possit licite tolerari.

Respondeo cum distinctione. Si ex aliqua rationabili causa detur consuetudo legitime præscripta, ut Molendina quædam diebus festis æque ac in ferialibus aperta sint, & molant; dico, hoc posse licite à sciente Parocho tolerari, etiamsi, excepta Missæ auditione, nulla appareat inter festivos, & feriales dies distinctio; cum præceptum abstinendi in die festo ab operibus servilibus, ubi urget rationabilis causa, atque necessitas, non obligent, ut notum est. Si vero nulla urgeat rationabilis causa, sed ex mero abusu hoc sit introductum, & hoc possit à Parocho aliquo modo impediri, hoc tolerando, male Parochum se gerere, dicendum est. Ita ex Act. Eccles. Mediol. t. 1. & ex instruct. 24. vol. 3. Bened. XIV. Papæ, & Archiep. Nostri.

CAS. III. Joannes domui, familiæque Religiosorum quotidie inserviens, Communionem tempore Paschatis in ipsorum Ecclesia recipit. Q. an Ecclesiæ præcepto de Communionem Paschali satisfecerit.